

הרחבת קורסי הזהות היהודית והציונית בצה"ל

הצעה להחלטה

מחליטים,

בהמשך להחלטת ממשלה מס. 3155 (ע/2) מיום 14.2.2008 המטילה את האחריות לגיורים בצה"ל על מערך הגיור במשרד ראש הממשלה :

א. להנחות את משרד הביטחון להעביר את תקציב שנת 2011 המיועד לצורך הפעלת קורסי הזהות היהודית והציונית בקרב חיילי הסדיר ("קורס נתיב"), למערך הגיור במשרד ראש הממשלה, תוך 30 יום ממועד קבלת החלטה זו.

ב. התקציב האמור בסעיף א' לעיל, יועבר על ידי משרד הביטחון מידי שנה, החל משנת התקציב 2012, למערך הגיור במשרד ראש הממשלה, עד לסוף חודש ינואר של אותה שנה.

ג. במידה שמשרד הביטחון לא יבצע את האמור בסעיפים א' ו-ב' בלוחות הזמנים הקבועים בהם, יפנה המנהל הכללי של משרד ראש הממשלה למשרד האוצר על מנת שינקוט בכל האמצעים הנדרשים לשם ביצוע סעיפים אלו.

דברי הסבר

רקע

החלטת ממשלה מס. 3155 (2/ע) מיום 14.2.08 אימצה את עיקרי ההמלצות של וועדת חלפון שבחנה את המבנה הארגוני הכולל ואיגום המשאבים בנושא הגיור בישראל. בין היתר קבעה ההחלטה שהאחריות על כל פעילות הגיור הממשלתית ובין היתר האחריות על הכשרת מתגיירים (ס"ק 1(ג)(2) להחלטה) ועל גיורי צה"ל (ס"ק 1(ג)(4) להחלטה), תועבר למערך הגיור במשרד ראש הממשלה. בשנת 2010 הועברה האחריות בתחומים אלה ממשרד הקליטה למערך הגיור במשרד ראש הממשלה.

שותפים

המכון ללימודי יהדות הינו גוף שהוקם בעקבות דו"ח וועדת נאמן בסוף שנות ה-90, והוא מפעיל בין היתר את קורסי הזהות היהודית והציונית בקרב חיילי צה"ל בשיתוף עם חיל חינוך בצה"ל. המכון מופעל במסגרת החברה הארצית לחינוך, פיתוח וקליטה בע"מ, שהינה חברת בת של הסוכנות היהודית. המדיניות והפיקוח על פעילות המכון נתונים בידי מערך הגיור, כמו גם החלק הארי של התקציב להפעלת המכון. בין היתר שותפים בפרויקט צה"ל, באמצעות חיל החינוך והרבנות הצבאית.

תקציב

התקציב השנתי להפעלת המכון עומד על כ- 27 מיליון ₪ בשנה, כאשר חלק קטן מתקציב זה ממומן על ידי הסוכנות היהודית (גיוס תרומות ויעודיות לנושא) ויתר התקציב מקורו במשרד ראש הממשלה. מלבד זאת, מפעיל הצבא סגל צבאי להפעלת קורסי הזהות האמורים. החל משנת 2010, עם קבלת האחריות במשרד ראש הממשלה כאמור לעיל, נעשתה בחינה של כלל התקציב המושקע במכון ללימודי יהדות. בבחינה זו עלה מחד גיסא כי משרד ראש הממשלה מממן חלק מפעילויות הליבה של צה"ל כגון: אש"ל חיילים וסגל, ומאידך גיסא כי משרד הביטחון מקבל מידי שנה (החל משנת 2009) 20 מיליון ₪ מאגף התקציבים להפעלת קורסים אלו. בניסיון לראות את כלל התמונה בתחום התקציבי, וכחלק מאחריותו, פנה משרד ראש הממשלה באמצע שנת 2010 למערכת הביטחון ולצה"ל בבקשה לקבל נתוני ההשתתפות צה"ל בפרויקט זה, עד למועד זה לא נתקבלו הנתונים הנדרשים.

מתוך רצון לשפר ולייעל את הקצאת המשאבים המופנית לתחומים אלו על ידי כלל השותפים, כפי שעולה מהחלטת הממשלה האמורה (מס' 3155 (2/ע)) ומתוך אחריות לכלל הפעילות בתחום הגיור בישראל בכלל ובצה"ל בפרט, מוצע בהחלטה זו להשלים את איגום כלל המשאבים הממשלתיים במסגרת מערך הגיור במשרד ראש הממשלה.

נתונים תומכי החלטה ומידע מחקרי

דו"ח וועדת חלפון

היבטים ביצועיים

העברת התקציב השנתי המועבר למשרד הביטחון ע"ס 20 מלש"ח למשרד ראש הממשלה החל משנת 2011.

השפעות אפשריות להחלטה (כלכלה, חברה, סביבה וממשל)

שיפור, ייעול והרחבה של קורסי הזהות היהודית והציונית בצה"ל.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר הביטחון – טרם התקבלה התייחסות.

שר האוצר – אינו מתנגד להצעת ההחלטה

חלופות להצעת ההחלטה

אין.

הזיקה שבין ההצעה לבין יעדי הממשלה

אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטה מספר 3155 (2/ע) מיום 14.2.2008.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצורפת.

מוגש על ידי ראש הממשלה

ז' באייר התשע"א
11 במאי 2011

היועצת המשפטית

ירושלים, 11 מאי 2011
ז אייר, תשע"א
תיק: 07- החלטות ממשלה כללי
מזהה מלי: D303583

חוות-דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים**נושא הצעת ההחלטה:**

ההצעה מבקשת להנחות את משרד הביטחון להעביר את התקציב השנתי המועבר אליו לצורך הפעלת קורסי חיזוק הזהות היהודית בצה"ל לידי מערך הגיור במשרד ראש הממשלה, וזאת החל משנת 2011. ההצעה מבקשת לקבוע כי העברת תקציב 2011 תבוצע תוך 30 יום ולגבי כל שנת תקציב יבוצע האמור עד לסוף חודש ינואר כל שנה. עוד מבקשת ההצעה לקבוע כי ככל שלא תבוצע ההחלטה במועדים הקבועים בה, יעביר משרד האוצר את התקציב ישירות למשרד ראש הממשלה על פי בקשת מנכ"ל משרד ראש הממשלה.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

החלטת ממשלה 3155 מיום 14.2.08 אימצה את עיקרי ההמלצות של וועדת חלפון שבחנה את המבנה הארגוני הכולל ואיגום המשאבים בנושא הגיור בישראל. בין היתר קבעה ההחלטה שהאחריות על כל פעילות הגיור הממשלתית לרבות האחריות על הכשרת מתגיירים (ס"ק 1(ג)(2) להחלטה) ועל גיורי צה"ל (ס"ק 1(ג)(4) להחלטה), תועבר למערך הגיור במשרד ראש הממשלה.

החל משנת 2010 הועברה האחריות בתחומים אלה מהמשרד לקליטת עליה למערך הגיור במשרד ראש הממשלה. הפעלת קורסי הזהות היהודית בצה"ל, נעשית על ידי המכון ללימודי יהדות, שהוא גוף המופעל במסגרת החברה הארצית לחינוך, פיתוח וקליטה בע"מ, שהיא חברה בת של הסוכנות היהודית, בשיתוף עם גורמי הצבא הרלבנטיים (חיל חינוך והרבנות הצבאית), ובפיקוח מערך הגיור במשרד ראש הממשלה.

מטרת ההחלטה היא להשלים את איגום המשאבים על ידי העברת התקציב הייעודי להפעלת קורסים אלה לידי מערך הגיור במשרד ראש הממשלה, וזאת על מנת לשפר ולייעל את הקצאת המשאבים בתחום זה.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרון:

לאור העובדה כי מדובר בהצעה המבקשת להשלים את יישום החלטת הממשלה הקודמת (מס' 3155 מיום 14.2.08), על ידי העברת התקציב הייעודי ממשרד הביטחון למערך הגיור במשרד ראש הממשלה, לא נמצאו קשיים משפטיים בהצעה.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

הנוסח הראשוני של ההצעה הועבר ליועצים המשפטיים הרלבנטיים ביום 9.5.11, וטרם נתקבלה עמדתם.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את הצעת ההחלטה:

אין מניעה משפטית לאשר את הצעת ההחלטה.

בברכה,
שלומית ברנע פרז, עו"ד
היועצת המשפטית

מזכירות הממשלה

החלטה מס. ע/2 של ועדת שרים לענייני עליה, קליטה ותפוצות מיום 06.02.2008 אשר צורפה לפרוטוקול החלטות הממשלה וקבלה תוקף של החלטת ממשלה ביום 14.02.2008 ומספרה הוא 3155(ע/2).

מבנה ארגוני כולל ואיגום משאבים בנושא הגיור בישראל "3155(ע/2).

מ ח ל י ט י ס (פה אחד):

הגיור במדינת ישראל הוא על-פי ההלכה היהודית ומערך הגיור האמור בהחלטה זו יונחה על-ידי הראשון לציון, הרב שלמה עמאר.

לאמץ את עיקרי המלצות הוועדה הבין-משרדית, אשר מונתה על-ידי המנהל הכללי של משרד ראש הממשלה, בראשות המנהל הכללי של המשרד לקליטת העלייה, מר ארז חלפון, לבחינת מבנה ארגוני כולל ואיגום המשאבים בנושא הגיור בישראל בשינויים כמפורט להלן.

(דו"ח הוועדה נמצא במזכירות הממשלה).

להלן עיקרי ההמלצות בשינויים המסויימים כאמור:

1. מערך הגיור:

א. מערך הגיור במשרד ראש הממשלה יוגדר במסגרת יחידת סמך במשרד ראש הממשלה, אשר תטפל בכל נושאי הגיור, במבנה ארגוני חדש (להלן - "מערך הגיור"). שירותי ייעוץ משפטי, חשבונות, ותמיכה אדמיניסטרטיבית יינתנו על-ידי משרד ראש הממשלה.

ב. בראש מערך הגיור יעמוד "ראש מערך הגיור" (להלן - "ראש מערך הגיור" או "ראש המערך") אשר יפעיל ויכוון את כלל המערכות המטפלות במתגיייר - החל בתכנית הלימודים במכונים השונים וכלה במדיניות בתי הדין המיוחדים לגיור - ויהווה סמכות הלכתית, תחת הנחייתו של הראשון לציון, הרב שלמה עמאר.

מזכירות הממשלה

מינוי ראש מערך הגיור ייעשה לפי סעיף 21 לחוק שרות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, הקובע כי הממשלה רשאית, על פי המלצת ועדת השרות, ובהודעה שתפורסם ברשומות, לקבוע משרות שחובת המכרז לא תחול עליהן, בכפוף להליך של ועדת איתור מועמדים, שבראשה יעמוד הראשון לציון, הרב שלמה עמאר ובין חבריה יהיו, בין היתר, מזכיר הממשלה ונציב שירות המדינה, כמקובל ובהתאם להחלטות הממשלה והוראות התקשי"ר.

החלטה זו מתייחסת למינוי ראש מערך הגיור לאחר תום כהונתו, כפי שייקבע, של ראש מערך הגיור הנוכחי, שמונה בהתאם להחלטת הממשלה מס. 761 מיום 1.9.2003.

הניהול האדמיניסטרטיבי של מערך הגיור ייעשה על ידי מנהל אגף (גיור) אשר יהיה אמון על הפעלת מערך הגיור בהתאם להנחיות ראש מערך הגיור, ובכלל זה ינהל את כלל הפעילויות השוטפות של מערך הגיור.

ממליצים לוועדת השירות לקבוע כי תפקיד מנהל אגף (גיור) יהיה פטור, ככל הניתן, ממכרז לפי הוראות החוק והתקשי"ר, וייעשה על-פי הנהלים הקיימים כמקובל בהליך איתור מועמדים על-פי המלצת ועדת השירות. משרה זו תהיה שנייה במעמדה במבנה הארגוני של מערך הגיור.

ג. מערך הגיור יהא אחראי לנושאים המפורטים:

- 1) בתי הדין המיוחדים לגיור.
- 2) הכשרת מתגיירים - המכון המשולב ללימודי היהדות, תמיכה בעמותות העוסקות בגיור, פיקוח, וליווי המתגיירים.
- 3) הסברה - מידע, פרסום, וגיוס תלמידים.
- 4) משימות מיוחדות - גיורים בצה"ל ופניות ציבור.

ד. מנהל אגף (גיור) יכין, תוך 45 ימים מיום מינויו, תכנית עבודה מפורטת, הכוללת תקציב נדרש לשנים 2009-2011 על פי התקציב המאושר.

ה. מערך הגיור במתכונתו החדשה יחל לפעול לא יאוחר מתום 4 חודשים ממועד החלטה זו.

מזכירות הממשלה

2. ועדת שרים:

א. ועדת השרים לענייני עליה, קליטה ותפוצות בראשות ראש הממשלה, ממליצה לממשלה לאשר את שינוי שמה לוועדת השרים לענייני עליה, קליטה ותפוצות וגירור (להלן - "ועדת השרים").

ב. תוקם ועדת היגוי, אשר תעסוק במעקב ובקרה בתחום הגירור ותעקוב מקרוב אחר יישום החלטה זו ופעילות המערך ב-4 שנים הקרובות (להלן - "ועדת היגוי"). ועדת ההיגוי תתכנס 3 פעמים בשנה לפחות ותורכב מנציגי המשרדים הבאים: ראש הממשלה - יו"ר, קליטת העליה, האוצר, החינוך, הפנים, המשפטים, הבטחון (צה"ל), והסוכנות היהודית.

יו"ר הוועדה יעביר דיווח שוטף לוועדת השרים.

3. בתי הדין המיוחדים לגירור:

א. מינוי דיינים נוספים - וועדת האיתור בנציבות שירות המדינה תאתר לאלתר 10 דיינים, לאיוש 10 תקנים שאושרו על ידי נציבות שירות המדינה. במידת הצורך תיבחן תוספת תקנים בתיאום עם נציבות שירות המדינה, אגף התקציבים באוצר וראש מערך הגירור.

ב. היקף משרת הדיין - התשלום בהתאם למספר הדיונים יופסק. היקף משרת הדיין יהא קבוע (אחוזי משרה קבועים), בתיאום עם נציבות שירות המדינה.

ג. מוצע כי הראשון לציון, בתיאום עם היועץ המשפטי לממשלה, ישנו את כללי הדיון בבקשות לגירור, התשס"ו-2006, ויקבעו כי "שליח בית דין" יכונה "חונך למתגייס" ויסייע למתגייס בכל שלבי התהליך.

מזכירות הממשלה

4. רבנים מתנדבים לתפקיד דיינים לעניין גיור:

סוגיית "רבנים מתנדבים" אשר יוסמכו לשמש כדיינים לעניין גיור תיבחן על ידי היועץ המשפטי לממשלה, לאחר שתשמע עמדת הגופים הנוגעים בדבר. הנחיית היועץ המשפטי לממשלה תובא לדיון בישיבתה הקרובה ועדת שרים לענייני עליה, קליטה ותפוצות.

5. מכוני הכשרה:

א. תקציב ההתקשרות עם המכון המשולב ללימודי יהדות יעבור מהמשרד לקליטת העלייה למשרד ראש הממשלה. המשך ההתקשרות עם המכון, המהווה היום זרוע ביצוע ייחודית של הממשלה בתחום ההכנה לגיור, יעשה על ידי משרד ראש הממשלה בהתאם לכל דין.

ב. תקציב התמיכות לעמותות המכינות לומדים לקראת גיור, המוכרות על ידי מערך הגיור, יעבור ממשרד לקליטת העלייה למשרד ראש הממשלה. משרד ראש הממשלה יבחן את מבחני התמיכה הקיימים היום ויעדכנם בהתאם.

6. משפחות מלוות וקהילות מלוות:

ליווי המתגייר על ידי משפחה מלווה וקהילה מלווה - יורחב.

לפי הצעת ראש מערך הגיור, יבחן משרד ראש הממשלה את האפשרות להתקשר עם רכזים לצורך הפעלת קהילות מלוות - הכול בהתאם להוראות הדין ולכללים המקובלים.

7. תקציב:

תוספת התקציב הנדרשת להפעלת מערך הגיור בהתאם להחלטה זו, בסך של 14 מיליון ש"ח (במונחים שנתיים), לרבות חמישה תקני כוח-אדם נוספים (באישור נציבות שירות המדינה) יוקצו בהתאם לסיכום בין מזכיר הממשלה ומשרד האוצר לאחר שיאותרו המקורות התקציביים למימנם.